

משולחן לדעת

גליון 97

פרשת שופטים תש"פ

סדר הלימוד לחודש אב סימנים פ"ח, פ"ט, צ"ז.

ת"ס

הלכות לסעודת שבת מודינו הרב שלישי"א

הרהקות בשר והלב [ה]

אם חימים בטעות בשר ממש (שניצל) בטוסטר, המאכל נאסר, וגם הכלי נאסר ואין לו תקנה בהגעלה.

אופה לחם

מותר לאפות בו לחם כדי לאוכלו עם מאכלי חלב או בשר. אך אין לאפות בו עצמו לחם חלבי או בשרי. ואם אפה בו אחד משני המינים - אין לאפות בו לחם פרווה כדי לאוכלו עם המין השני, וכדין הטוסטר הנ"ל. אבל מותר לאפות בו לחם חלבי.

מיחם

מותר להשתמש במיחם הן לצורך חלבי והן לצורך בשרי. ומכל מקום צריך להזהר לחששות וכדלהלן:

לכתחילה לא יערה מהמיחם ישירות על גבי מאכל חלבי או בשרי, אלא על ידי כלי אחר (כגון כוס וכדומה). מחשש לאדים שעולים מהמאכל (אף אם הוא קר ורק מתחמם מהמים הרוותחים) ונבלעים במיחם.

אין להעמיד קדירה או מאכל חלבי או בשרי לחימום או הפשירה על גבי המיחם. בדיעבד אם חימם או הפשיר - יש לחוש שהמיחם בלע מהמאכל או מהקדירה על ידי הלחות. ומכל מקום בדרך כלל אין המיחם צריך הגעלה לפי שיש בו ששים. וכן המים שבתוך המיחם מותר להשתמש בהם אפילו לצורך המין השני. אבל המכסה עצמו, צריך להגעילו, [אלא אם כן שם את המאכל על גבי נייר כסף וכדומה שאז נשאר המכסה פרווה].

מיחם שמעמידים אותו על גבי פלטה, יש להזהר שלא יעמוד סמוך לקדירת הבשר, שלא יעלו אדים ממנה אל המיחם (שבזה יש חשש שהמיחם יהיה בשרי). וכן יש להזהר שלא ישפך מהקדירה ויגיע עד תחתית המיחם. ובדיעבד יעשה שאלת חכם.

מיקרוגל

יש לייחד מיקרוגל נפרד לחלב ולבשר. **טעה וחימם** תבשיל בשרי במיקרוגל חלבי ולהיפך - אם התבשיל היה מכוסה בעת החימום - מותר, ואם לא היה מכוסה וניתזו טיפות על דפנות המיקרוגל - ינקה היטב את המיקרוגל, ויכניס סיר עם מים שיעלו אדים. ואין להשתמש בו אלא בכיסוי. אמנם אם היה דבר יבש אפשר להקל ע"י הגעלה להשתמש בלא כיסוי.

מאכל פרווה. מותר לחמם במיקרוגל בשרי או חלבי מאכל פרווה ולאוכלו עם בשר או חלב. וצריך לעשות הגעלה לפני כן ע"י שימלא מים שיעלו אדים, או ישתמש בכיסוי. וינקה את מקום הנחת הכלי משיירי מאכל.

בשעת הצורך, כגון כשנמצאים בבית חולים וכדומה, ייש חשש בשר בחלב או בליעות אחרות, מותר להשתמש במיקרוגל ע"י שיכסה את המאכל בשני כיסויים (כאשר המכסה השני עוטף את המכסה הראשון מכל צדדיו).

טוסטר ומצנן

אם הוא פרווה אפשר לחמם בו לחם כדי לאוכלו עם חלבי או עם בשרי, ובלבד שהלחם עצמו הוא פרווה.

אבל **טוסטר שאפו בו לחם עם גבינה** וכדומה, הוא חלבי. ובפרט אם נטף מהגבינה על גבי הכלי עצמו. ואין לחמם בו לחם כדי לאוכלו עם מאכל בשרי. גם אם עברו כבר כ"ד שעות ביניהם [ובפרט שקשה לנקותו לגמרי].

בדיעבד, אם חימם בו לחם סתם [והכלי נקי משיירי חלבין], מותר לאוכלו עם מאכלי בשר, ואפילו תוך כ"ד שעות, ובלבד שלא חיממו במיוחד כדי לאוכלו עם מאכלי בשר. ומכל מקום אין צריך להתמין שש שעות אחר אכילת פת זז.

דעת קדושים

מאוצרותיהם של צדיקי הדורות

שומד לאכילת בשר וחלב על שולחן אחד

העיון בפוסקים, דהא בשר בחלב אינו מדאורייתא אלא דווקא דרך בישול, כדאיתא שם בסימן הנ"ל בט"ז (ס"ק א), וכיבוי הוי מלאכה דאורייתא, עיין במגן אברהם סימן הנ"ל ס"ק ג'.

ובזה מתורץ הפסוק הנ"ל ויקח חמאה ונתן לאחד, וחלב לשני, וכן הבקר לשלישי, ורצה לתרץ מה שעשה לכאורה שלא כדין כנ"ל דאכסנאים המכירים זה את זה אסור לאכול ביחד, ומתורץ הפסוק והוא עומד עליהם לראות שלא יאכלו יחד, ולכן ויאכלו, וק"ל.

(חידושי רבי יהודה לייב מ"מ דק"ק אוסטראה, אביו של הרה"ק רב ייבי מאוסטראה ז"ע, פרשת וירא)

[ויש לציין למה דאיתא במדרש הגדול (בראשית כו ה): אמר רב ואי תימא רב אסי, קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין, ויש אומרים אפילו עירובי בשר וחלב, ויביא ראיה מן 'ויקח חמאה וחלב וכן הבקר וגו' והוא עומד עליהם' וגו', שמא יערבו בשר וחלב, ע"כ.]

האלישיך הק' (פ' וירא) מבאר, שאברהם אבינו חילק את הלשונות, האחד לקח לבשל הוא, והשני נתן לנער ישמעאל לחנכו במצות, אך להיות אברהם זריו במצות יותר, לכן 'זימהר הוא לעשות אותו', ולכן מיד לקח חמאה ונתן לפני אחד, וחלב לשני, וכן הבקר לשלישי, עיין שם.

והנה איתא בשולחן ערוך יו"ד (סי' פח ס"א), בשר אסור להעלות על השולחן שאוכל עליו גבינה שלא יבא לאכול יחד, ואפילו אכסנאים המכירים זה את זה אסורים הם שיאכל אחד בשר ואחד גבינה, עיין שם (סעיף ב). ואיתא בשולחן ערוך או"ח (סי' ערה ס"א), אין קורין לאור הנר בשבת שמא יטה. ושם דווקא אחד, אבל שנים קורין, שאם בא אחד להטות יזכירו חבירו (סעיף ב).

ומזה אפשר לומר דגם בדין הנ"ל, אם אחד אוכל בשר והשני חלב על שולחן אחד, ואחד עומד עליהם להזכירם, אז גם כן מותר לאכול. וכל שכן הוא לפי

חילוק הלכות בשר בחלב והלכות תערובות לשני חלקים

מה שחלקו הפוסקים בשר בחלב ותערובות לשתי הלכות, הלא נכללו שניהם בהלכות תערובות, אך לרמזו בשר בחלב הגבורות קודמין, בשר בחינת גבורה חלב בחינת חסדים, והלכות תערובות להכלל הגבורות בהחסדים להמתיקן, ולזה תערובות עולה מספר 'ותורת חסד'. (אילה שלוחה, לרבי נפתלי אבד"ק ליטאוויסק בן הרה"ק רבי שמעון מיערוסלב ז"ע, עמ' קמב)

לדעת את המעשה

שאלות מביט הוודא

בשבתך בביתך ובלכתך בדרך

בשרית מחשש שמא יבוא לאוכלו עם חלב, אלא אם כן אופה מזה כמות קטנה שתאכל באותו יום, ואם כן אם ברצונך לאפות לחמניות עם שומן בשרי כנראה תאפה אותם ביום הסיום, או לחילופין תכניסם ללא שומן בשרי.

כן ר' יענקל, אמנם לא תמיד הייתי בקיא בפרטי דין זה, אך לפני תקופה השתתפתי בשיעור שעסק בהלכות אלו ושם התוודעתי לפרטי דין זה, ואכן מאז אני נזהר ביותר שלא להכין מאכלים אלו כשיש לי אורחים, אך בביתו בין בני משפחתי המצומצמת לצערי

כולנו אלרגיים לחלב, וכך שאין אצלנו שום חשש שמא יבוא לאוכלו עם חלב, שכן מאכלי חלב לא עוברים את סף ביתנו מחשש ונשמרתם...

סברתך יפה מאד, אך חוששני שלהלכה למעשה יתכן שיש לחשוש גם במקרה כזה, שכן לאחר שחז"ל גזרו איסור יתכן שהאיסור חל בכל

אופן ואין לחלק בין סתם אנשים לאלרגיים מה גם שיש לחשוש אולי יתגלגל הדבר ולחמניות אלו יגיעו גם לידי אנשים אחרים - מהרהר ר' יוסל בקול.

ר' יוסל מוגיע את מוחו בניסיון להביא ראיה או פירכא לשאלה מעניינת זו שצצה לפתחו, ולפתע מזדעק בשמחה תוך שהוא שוכח לרגע איפה הוא נמצא, הנה זכרתי מפקד של המהרש"ם בדעת תורה, שם כותב שאף בתשעת הימים אין לאכול מאכל שנילוש בחלב שמא יבוא להאכילו לחולה המותר באכילת בשר, ורואים מדבריו שיש חשש שמא יתנו לאחרים אף באופן שאין חשש שהאדם עצמו יבוא לאוכלו, ואם כן עלינו לחשוש שמא במהלך הימים עד זמן הסעודה יתן מזה לאחרים.

האוטובוס נע בכבישים בינעירוניים המתפתלים. באחד המושבים יושב ר' יענקל שעון על מסעד המושב תוך שאוזנו צמודה כל העת לסלואלרי, ופיו מדבר וממלל מייעץ עצות ומדריך הדרכות מנהל את עוניו ביתו בשלט-רחוק.

ר' יוסל הישב לצידו מנסה ללא הצלחה להתרכז בכמרא- כיס המונחת לפניו, כשלהותו אוזניו נאלצות לשמש כשותפות פעילות לשיחותיו של שכנו לספסל.

תוך הדברים שומע הוא את ר' יענקל מבשר בהתרגשות לבני ביתו על תוכניתו לערוך בשבוע

הבא סעודת סיום חגיגת, ולחוגגה בקרב בני המשפחה הגרעינית, כהערכה מיוחדת על עמידתם לימינו תדיר למען יוכל להתמיד בשעת הקביעות היומית שלו.

ר' יענקל אשר חפץ לנצל את

ההזדמנות להחזיר בלבבות משפחתו אהבת תורה ויראת שמים, נכנס לפרטי פרטים ומתכנן היטב את שמחת המצווה, מתעמק הוא בגווני הכלים ובתפריט הסעודה, כך שומע ר' יוסל בין הדברים איך מורה ר' יענקל לאפות לחמניות מעורבות בשומן בשרי שטעמם יהא משובח ביותר.

ר' יוסל שבקי בהלכות בשר בחלב, ממתין לסיום השיחה ובנימוסיות מתעניין אם הסעודה המדוברת תתקיים ביום הקרוב, ר' יענקל שיש על ההזדמנות לשתף אנשים נוספים בשמחתו הגדולה, עונה מיד שמדובר באירוע שהולך להיות מושקע במיוחד וההכנות המרובים האפיות והבישולים יתחילו כבר מהיום, אך הסעודה עצמה תערך רק בעוד שבוע.

אתה יודע ר' יענקל, - מעיר ר' יוסל בעדינות - בהלכות בשר בחלב יש הלכה שאסור לאפות פת

תשובת מורנו הרב שליט"א: אכן, אף שהאיסור הוא מטעם שמא יבוא לאוכלו עם חלב, מ"מ יש לאוסרו בכל אופן כיון שהרבה פעמים עלול לבוא לידי מכשול, וגם מסברא, שכיון שאסרו חז"ל לא חילקו בגזירתם.

הידה

איך יתכן שמאכל נאסר משום שיש בו כמות בשר ואם יוסיפו כמות נוספת של בשר יהא מותר (לא מדיני ביטול)?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה על כלי נאה לשולחן השבת

פתרונות ניתן להקליט בקו לדעת (0747962391) שלוחה 7 עד יום שני בערב

פתרון לחידת פרשת ראה :

[איך יתכן שבשר וחלב התבשלו יחד באותו הסיר ובאותו הזמן, ושניהם מותרים באכילה]

1. כשאחד מהמינים היה בתוך 2 שקיות אטומות וקשורות, שקית בתוך שקית, ואין רוטב בין השקיות דקיי"ל שאין בליעה עוברת מכלי לכלי בלא רוטב.
2. כשיש רוטב פרווה שיש בו שישים כנגד הבשר וכנגד החלב. (ואין צריך שישים כנגד שניהם יחד אלא כנגד כל אחד לעצמו).

הזוכה בהגרלה: הוא הרב בן ציון ורטהיימר הי"ו

שאלה לילד יניק וחכים (מתוך ההלכות לסעודת שבת)

לחם שחימומו בטוסטר האם מותר לאוכלו עם בשר?

תשובות ניתן להקליט בקו לדעת שלוחה 7 (להשאיר שם) הגרלה תקיים בין המשיבים

הזוכה בהגרלה: הילד יונה גראף ני"ו

לעילוי נשמת הרה"ח ר' נפתלי צבי בהגה"צ ר' משה חיים זצוק"ל
ג' אלול תשע"ט